

C-437/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. július 16.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Consiglio di Stato (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. április 21.

Fellebbező:

Liberty Lines SpA

Ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban:

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Az alapeljárás tárgya

A Tribunale amministrativo regionale (TAR) per il Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) azon ítéletével szemben benyújtott fellebbezés, amely elutasította a Liberty Lines társaságnak az azon határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresetét, amelyben a fellebbezési eljárásban ellenérdekű félként eljáró minisztérium a fellebbezővel kötött szerződésének lejártá után az e szerződés tárgyát képező tengeri szállítási szolgáltatást egy másik társaságra bízta megfelelő ajánlati felhívás közzététele nélkül.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az eljáró bíróság az EUMSZ 267. cikk értelmében a szolgáltatások szabad mozgása és a verseny védelme uniós jogi elvének értelmezését kéri, különös tekintettel az EUMSZ 101., EUMSZ 102., EUMSZ 106. és EUMSZ 107. cikke, a 3577/1992/EGK rendeletre, valamint a 2014/25/EU irányelvre.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„Összeegyeztethető-e az [Európai Unió] jogával, és különösen a szolgáltatások szabad mozgásának elvével, illetve a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzések körében a verseny maximális mértékben történő megnyitásának elvével a 2017. június 21-i 96. sz. törvénybe iktatott 2017. április 24-i 50. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 47. cikkének 11bis bekezdéséhez hasonló rendelkezés, amely:

- azonosnak tekinti Messina és Reggio Calabria kikötője közötti gyors tengeri személyszállítást és a Ministero dei trasporti e della navigazione (közlekedési és tengerészeti minisztérium, Olaszország) 2000. október 31-i 138 T. sz. rendelete 2. cikkének e) pontja szerinti, a félsziget és Szicília közötti tengeren át történő vasúti szállítást, vagy legalábbis lehetővé teszi ezt jogszabály alapján;
- a Rete ferroviaria italiana S.p.a. javára fenntartja a tengeren át történő vasúti szállítási szolgáltatást, vagy alkalmasnak tűnik e fenntartás létrehozására, akár Szicília és a félsziget közötti gyors hajók igénybevételével?”

A hivatkozott közösségi rendelkezések

Az EUMSZ 101., EUMSZ 102., EUMSZ 106. és EUMSZ 107. cikk.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri fuvarozásra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról szóló, 1992. december 7-i 3577/1992/EGK tanácsi rendelet (HL 1992. L 364., 7. o. magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 10. o.; helyesbítés: HL 2006. L 227., 62. o.).

A vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2007. L 315., 1. o.).

A vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 243. o.; helyesbítés: HL 2014. L 327., 9. o.), (7) preambulumbekkezdés.

A Bíróság 2019. október 24-i ítélete (C-515/18).

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A módosításokkal a 2017. június 21-i 96. sz. törvénybe iktatott decreto legge del 24 aprile 2017, n. 50, disposizioni urgenti in materia finanziaria, iniziative a favore degli enti territoriali, ulteriori interventi per le zone colpite da eventi sismici e misure per lo sviluppo (2017. április 24-i 50. sz. rendkívüli törvényerejű

rendelet – Sürgős pénzügyi intézkedések, a regionális vagy helyi hatóságok támogatására szolgáló kezdeményezések, a szeizmikus események által érintett területek támogatására irányuló további intézkedések, valamint fejlesztési intézkedések; a GURI 2017. április 24-i 95. számának 20. sz. rendes melléklete), különösen 47. cikkének 11bis bekezdése: „A Szicília és a félsziget közötti vasúti személyszállítás rugalmasságának javítása érdekében a közlekedési és tengerészeti minisztérium 2000. október 31-i 138 T. sz. rendelete szerinti tengeren át történő vasúti személyszállításra irányuló szolgáltatás gyors hajók igénybevételel is nyújtható, amelyek működési modellje a Szicíliába tartó és onnan induló vasúti közlekedési szolgáltatásokhoz kapcsolódik, különösen a Messina–Villa San Giovanni és Messina–Reggio Calabria oda és visszafelé tartó útvonalakon, amely szolgáltatást az állam és a Rete ferroviaria italiana Spa társaság által kötött programmegállapodásban foglalt szolgáltatásokra szánt, a hatályos jogszabályok által biztosított források keretein belül kell nyújtani az ott meghatározott szolgáltatások sérelme nélkül.”

A Decreto del Ministero dei Trasporti e della Navigazione, del 31 ottobre 2000, n. 138 T, recante rilascio a Ferrovie dello Stato – Società Trasporti e Servizi per Azioni la concessione ai fini della gestione dell'infrastruttura ferroviaria nazionale (a közlekedési és tengerészeti minisztérium 2000. október 31-i 138 T. sz. rendelete – a nemzeti vasúti infrastruktúra üzemeltetésére vonatkozó koncesszióknak a Ferrovie dello Stato – Società Trasporti e Servizi per Azioni részére történő megadása). Különösen a 2. cikk e) pontja, amely pontosítja, hogy a koncesszió tárgyát képezi „a tengeren át történő vasúti szállítás a félsziget és Szicília, illetve Szicília és Szardínia között”.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (MIT) (infrastrukturális és közlekedési minisztérium, Olaszország) által közzétett pályázati felhívást követően a Liberty Lines 2015. október 1-jétől 2018. szeptember 30-ig elnyerte a Messina és Reggio Calabria kikötői között, a Messinai-szoroson át történő gyors tengeri személyszállításra irányuló szolgáltatás nyújtását. 2018. szeptember 14-én a Liberty Lines arról tájékoztatta az illetékes minisztériumot, hogy érdeklődik a szolgáltatási koncesszió további egy évvel történő meghosszabbítása iránt, amelyre az eredeti szerződés lehetőséget biztosított. Ez a tájékoztatás azonban megválaszolatlan maradt, miközben 2018. október 1-jétől a szóban forgó tengeri szállítási szolgáltatást a Blufferries társaságra bízták, amely teljes egészében a Rete Ferroviaria Italiana (RFI) társaság tulajdonában van, és amely már ugyanezen szolgáltatás nyújtásáért felelős a Messina/Villa San Giovanni útvonalon.
- 2 A Liberty Lines, miután eredménytelenül kérte az ügy irataiba való betekintést, 2018. október 10-én keresetet indított az illetékes minisztériummal szemben a TAR Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága) előtt a szolgáltatásnak a Blufferries részére történő odaítéléséről szóló állítólagos határozat megsemmisítését kérve, amely követelését arra alapozta, hogy a szolgáltatás

közvetlen és ajánlati felhívás közzététele nélkül történő odaítélése jogellenes, mivel nem állnak fenn sürgősségre okot adó körülmények, és az utóbbit ugyanazon hatóság hozta létre, amely elmulasztotta a közösségi közbeszerzési eljárás megfelelő időben történő megindítását.

- 3 2018. november 8-án a MIT két dokumentumot továbbított a fellebbező félnek. Az első az RFI-hez címzett 2018. szeptember 26-i 31344. sz. levél, amelyben többek között az alábbiak megállapítására került sor: „A 2017. április 24-i 50. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 47. cikkének 11bis bekezdésében foglalt rendelkezésekre figyelemmel [...] megállapítható, hogy a Szicília és a félsziget közötti vasúti személyszállítás rugalmassága, amelyet a törvény alapvető előfeltételnek tekint, biztosítható a szóban forgó összeköttetésnek az állam és a Società Rete Ferroviaria Italiana SpA által kötött programmegállapodásba (szolgáltatások része) történő beillesztésével”, és ennél fogva felhívták az RFI-t arra, hogy „a fent hivatkozott rendelkezéseknek megfelelően október 1-jétől biztosítsa a Messina és Reggio Calabria városok közötti gyors tengeri személyszállításra irányuló szolgáltatást”.
- 4 A második az RFI által e levélre 2018. október 8-án adott válasz, amelyben az említett társaság többek között arra hivatkozott, hogy „annak érdekében, hogy a Reggio Calabria Messina szakaszon lévő összeköttetés folytonosságát biztosítani lehessen 2019. január 1-jétől, a minisztériumnak a lehető leghamarabb ülést kell összehívnia a szóban forgó szolgáltatás folyamatos odaítéléséből eredő kritikus kérdéseknek [...], valamint a programmegállapodás naprakésszé tétele útján addig nyújtott szolgáltatások gazdasági fedezete biztosítása módjainak megvitatása érdekében”.
- 5 E két dokumentum átvételét követően a Liberty Lines további kifogásokat terjesztett elő a közigazgatási bíróság előtti keresetének alátámasztása érdekében, és az uniós jog szempontjából való relevanciát illetően a verseny- és a szabad piac védelmére vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozott. A TAR (tartományi közigazgatási bíróság) azonban nem adott igazat a felperesnek arra hivatkozással, hogy a 2014/25 irányelv és az 1370/2007 rendelet lehetővé teszik a vasúti szállítási közszolgáltatási szerződések közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül történő közvetlen odaítélését.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 A Liberty Lines számos kifogást fogalmazott meg a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) előtt a TAR (tartományi közigazgatási bíróság) ítéletével szemben. Ezek közül különösen a következők relevánsak: 1) a TAR (tartományi közigazgatási bíróság) nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a Blufferies a szolgáltatásának nyújtásához szárnyashajókat igénybe véve nem tud vasúti kocsikat szállítani, és ezért nem tudja teljesíteni azt a feltételt, hogy a szolgáltatásai szigorúan a vasúti szolgáltatásokhoz kapcsolódjanak, és ezért megillessen az eltérő bánásmód; 2) a 2014/25 irányelv (7) preambulumbekzdésére

való hivatkozás nem igazolt, mivel annak nincs kötelező jogi ereje, és az más esetre utal, nevezetesen arra, amikor a tagállam úgy dönt, hogy maga nyújtja a vasúti szolgáltatást; 3) ugyanúgy nem igazolt az Európai Unió Bíróságának a C-515/18. sz. ügyben 2019. október 24-én hozott ítéletére való hivatkozás, mivel annak keretében a vasúti személyszállítás közvetlen odaítéléséről folyt a vita, míg a szóban forgó ügyben a szárnyashajók útján történő gyors tengeri személyszállításról van szó; 4) a pályázati felhívás közzététele nélküli megbízásra úgy került sor, hogy elmulasztották az összes olyan ellenőrzést, amelyet az ilyen eljárás lefolytatása esetén el kell végezni; 5) a Liberty Lines ragaszkodik annak megállapításához, hogy a sürgős helyzetet a közigazgatási hatóság mesterségesen hozta létre; 6) az a levél, amelyben az RFI válaszolt a minisztériumnak, megcáfolja azt a tényt, hogy a nyertes ajánlattevő személyének megváltozása költségnövekedés nélkül történik, és nincs bizonyíték arra, hogy az eredeti szerződés pénzhiány miatt nem meghosszabbítható; 7) az egész ügyet olyan tényezők jellemzik, amelyek nyilvánvalóan ellentétesek a közbeszerzési eljárásokat szabályozó, valamint az egyenlő versenyfeltételeket, a szabad versenyt, az átláthatóságot, a nyilvánosságot és az arányosságot oltalmazó uniós szabályokkal.

- 7 A MIT és az RFI a felperes valamennyi kifogását elutasítja.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 8 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem megfogalmazásakor a kérdést előterjesztő bíróság erős kételyeit fejezi ki a tekintetben, hogy az 50/17. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 47. cikkének 11bis bekezdése – amely a jelen ügy központi rendelkezése – összeegyeztethető az uniós joggal, különösen a következő három indok alapján: 1) ez a rendelkezés indokolatlanul kivonná a piacról és a közbeszerzési szabályok hatálya alól a Messina és Reggio Calabria kikötői közötti gyors tengeri személyszállítási szolgáltatás odaítélését, ami ellentétes a 3577/1992 rendelettel; 2) úgy tűnik, hogy az RFI mint a nemzeti vasúti infrastruktúra kezelését végző koncessziójogosult Ferrovie dello Stato – Società Trasporti e Servizi per Azioni által létrehozott társaság javára ténylegesen különös vagy kizárólagos jogot biztosít a Messina és Reggio Calabria kikötői közötti gyors tengeri személyszállítási összeköttetés működtetésére vonatkozóan; 3) úgy tűnik, hogy továbbra is az RFI javára állami támogatást nyújt, amely torzítja a versenyt vagy a verseny torzításával fenyeget, annál is inkább, mivel a szóban forgó rendelkezés nem korlátozódik időben a vonatkozó odaítélésre irányuló nyilvános pályázati felhívás közzétételéhez szükséges pénzügyi források fellelésére.